

1.0 AMAÇ

1.1 Hizmetler için fiyat teklifleri ve sözleşmelerin hazırlanmasında kullanılacak olan yöntemin tanımlanmasıdır.

2.0 KAPSAM

2.1 Bu prosedür, YBM tarafından yürütülen tüm yönetim sistemi tetkiki ve belgelendirme hizmetlerinin fiyatlandırılması için uygulanır.

3.0 SORUMLULUKLAR

3.1 Başvuru Değerlendirme ve Planlama Müdürü, yönetim sistemleri başvuru değerlendirme ve fiyatlandırma sürecinin yürütülmesinden, fiyat tekliflerinin ve hizmet sözleşmesinin hazırlanması, onay alınması ve takibinden sorumludur.

3.2 ISO 27001, ISO 20000-1, ISO 27701 ve ISO 50001 başvuruların değerlendirilmesi ve tetkikçi atamaları, BGYS süreçlerinde yetkin ve bu konuda YBM süreçlerinden sorumlu olarak Genel Müdür ve/veya Genel Müdür tarafından görevlendirilmiş ilgili standartlarda baş tetkikçi yetkinliği olan bir sorumlu tarafından gerçekleştirilir.

4.0 UYGULAMA

4.1 Genel

4.1.1 Müşteriden belgelendirme talebi ulaştığında Başvuru Değerlendirme ve Planlama Müdürü belgelendirme teklifini oluşturabilmek için müşteriye Firma Bilgi Formunu-FBF (F-018) gönderir. BGYS talebinde bulunan firmalara ayrıca BGYS Ek Firma Bilgi Formu da (F-091) gönderilerek doldurmaları sağlanır. Diğer standartlarda ek bilgi içeriği gerekiyor ise FBF içinde detaylı olarak tanımlanmış alanların doldurulması talep edilmiştir.

4.1.2 Müşterinin Firma Bilgi Formu (F-018) içeriğini doldururken özellikle Unvan, Adres, çalışan sayıları, proje bazlı çalıştırılan taşeronların çalışan sayıları, kapsam ve standartlar, yasal şartlar vb. bilgilerini doğru ve tam doldurması beklenir. Firma Bilgi formu detaylandırılmış tüm bilgilerin temin edilmesi için oluşturulmuştur.

4.1.3 YBM başvuru esnasında başvuru dokümanları ile müşteri organizasyonun belgelendirilecek standartlara uygun, dokümanite edilmiş ve belirlenmiş bir yönetim sistemi ve sertifikasyon için gerekli diğer belgelere sahip olmasını talep etmektedir.

4.1.4 YBM işbu prosedürü, müşteri kuruluşun erişimi için iletişim bilgilerini sunar ve web ortamında yayımlar. Başvuru sahibi aşağıdaki şartları sağlaması ve bilmesi gereklidir:

a. Her zaman Belgelendirme süreci hükümlerine ve belgelendirme standardına uygun ortam ve sistem kurulmuş olmalıdır.

b. Müşteri, YBM'nin şikayetlerin değerlendirilmesi, denetlenmesi, yeniden değerlendirilmesi ve çözümü amacıyla dokümantasyonun incelenmesi ve tüm alanlara, kayıtlara (iç tetkik raporları ve yönetim gözden geçirmeleri dahil) ve personele erişim sağlanması da dahil olmak üzere değerlendirmenin yürütülmesi için gerekli tüm düzenlemeleri yapmış olmalıdır.

c. İstenilen belgelendirme kapsamı belirli bir programla ilgili olduğunda, başvuru sahibine gerekli her türlü açıklamayı yapacaktır.

d. Talep edilmesi halinde, YBM tarafından başvuru sahibine ek başvuru bilgisi de verilecektir.

e. Müşteri kuruluş içinde devam eden Tetkik Programı periyodu içerisinde geçerliliğini etkileyebilecek durumlar varsa, müşteri kuruluşu bu durumları YBM'ye bildirir. Koşullar şunları içerebilir:

(i) güvenlik veya yasallıkla ilgili yasal işlemler;

(ii) doğal afet veya mücbir sebepler gibi sahanın önemli ölçüde zarar görmesi ya da kullanılamaması;

(iii) mülkiyet değişikliği.

4.1.5 BGYS tetkikleri için tetkik programı belirlenmiş bilgi güvenliği kontrollerini içerir.

4.1.6 Bu bilgilerde eksiklik ya da yetersizlik varsa Başvuru Değerlendirme ve Planlama Müdürü müşteri ile irtibata geçerek bilgileri tamamlar.

- 4.1.7 YBM, başvuru esnasında, başvuru dokümanları ile birlikte müşteri organizasyonun belgelendirilecek standartlara uygun, dokümanite edilmiş ve belirlenmiş bir yönetim sistemi ve sertifikasyon için gerekli diğer belgelere sahip olmasını talep etmektedir.
- 4.1.8 ISO 20000-1 standardında başvuru yapan müşteri kuruluşun kapsamı, ISO/IEC 20000-3 e göre ilgili YBM yetkilisi (P-06 Belgelendirme Prosedürü 4.1.2 maddesi gereği) incelenir. Buna göre;
- Bilgi güvenliği ile ilgili tehditlerin ve olay eğilimlerinin belirlenmesi
 - BTHYS kontrolleri ve bunların uygulanması hakkında bilgi
 - Sözleşmeli personel dahil toplam Çalışan Sayısı (Uygulama, geliştirme ve bakım personeli ayrıca listelenmelidir)
 - Toplam kullanıcı sayısı
 - Toplam site / saha sayısı
 - Toplam sunucu sayısı
 - Toplam iş istasyonu, kişisel bilgisayar ve dizüstü bilgisayar sayısı
 - Ağ şifreleme teknolojisinin türü
 - Tutulacak kayıt ve bilgi türlerinin ayrıntıları, yani personel bilgileri/Devlet. kritik bilgi/e-devlet uygulamaları, finans, hisse senetleri vb.
 - Belgelendirme gerekliliklerine uyma ve bunun değerlendirilmesi için gerekli her türlü bilgiyi sağlama anlaşması.
 - Başvuru sahibi kuruluşun adı ve fiziksel lokasyon(ların)un adresi veya adresleri, proses ve operasyonlarının önemli yönleri ve ilgili yasal yükümlülükler, belirli bilgilerle ilgili geçerli yasal ve düzenleyici gereklilikler dahil olmak üzere genel özellikleri güvenlik alanı
 - Başvuru yapılan belgelendirme alanı ile ilgili, başvuru sahibi kuruluşla ilgili faaliyetleri, insan ve teknik kaynakları, işlevleri ve varsa daha büyük bir kuruluştaki ilişkisi gibi genel bilgiler.
 - Kuruluş tarafından kullanılan ve şartlara uygunluğu etkileyecek tüm dış kaynaklı süreçlere ilişkin bilgiler.
 - Belgelendirme programına uygun olarak, başvuru sahibi kuruluşun belgelendirme talebinde bulunduğu ürünlerin, standartların veya diğer şartların tanımı.
 - Yönetim sistemi ve/veya belgelendirme amaçlı ürünün tasarımı ile ilgili danışmanlık kullanımına ilişkin bilgiler.
 - Bilgilerin akreditasyon kuruluşuna veya talep etmeleri halinde herhangi bir yasal veya düzenleyici makama iletilmesine izin veren anlaşma. Anlaşma ayrıca, herhangi bir özel düzenleyici gereklilik uyarınca, sertifikasyonun geri çekilmesi üzerine düzenleyiciyi bilgilendirmek için gerekli olması halinde, aynı şeyin düzenleyiciye iletileceğini de kapsayacaktır.
 - Belgelendirilecek sistemlerin tanımı ve her biri için geçerli olan uluslararası standart veya diğer normatif belgeler.
 - Müşteri yönetim sistemi el kitabının ve gerektiğinde ilgili belgelerin kopyası.
 - Belgelendirme talep edilen yönetim sisteminin uygulanması için yerine getirilmesi gereken düzenleyici/mevzuat gerekliliklerinden müşterinin/başvuru sahibinin haberdar olduğunu ve ayrıca yasal uygunluğun sağlanması, sürdürülmesi ve değerlendirilmesinin kendi sorumluluğunda olduğunu beyanı.
 - İç gözden geçirme sürecinin planlandığına ve program ve süreç/prosedürlerin çalışır durumda olduğuna ve Denetim sırasında çalışır durumda olduğunun gösterilebileceğine dair beyan.
 - En azından kuruluşun BT Hizmet Yönetimi ile ilgili konu ve planlara ilişkin analizini, BT Hizmet Yönetimi Politikasını ve temel unsurlarını kapsayan BTHYS'nin tasarımına ilişkin belgeler. İncelenir. Eksiklik halinde iş bu prosedürün 4.1.2 maddesi uygulanır
- 4.1.9 Başvuru Değerlendirme ve Planlama Müdürü talebi inceler bilgilerin açık ve doğru olduğundan emin olduktan sonra YBM'nin denetimi gerçekleştirme becerisine sahip olduğunu da teyit eder.
- 4.1.10 Başvuru Değerlendirme/YBM İlk Yeterlilik İncelemesi Başvuru Değerlendirme ve Planlama Müdürü tarafından yapılır. Başvuru Değerlendirme ve Planlama Müdürü'nün yetkin olmadığı standartlara o standartta yetkin bir kişiden destek alınır.
- 4.1.11 Başvuruda uyuşmazlık ve fikir ayrılıkları varsa sözleşme aşamasına gelmeden önce her türlü belirsizlikler çözüme kavuşturulur.

- 4.1.12 Müşterilerden gelen belgelendirme taleplerinde; talep edilen kapsam YBM'nin belgelendirme faaliyet kapsamı içinde ise YBM'den, YBM kapsamı içinde değilse temsilciliği yürütülen diğer belgelendirme kuruluşlarından teklif verilir.
- 4.1.13 YBM'nin TÜRKAK belgelendirme kapsamı içinde olmasına rağmen müşteri UAF akreditasyonlu olarak veya temsilciliği yürütülen diğer kuruluşlardan belgelendirme yapılmasını istemesi halinde mutlaka müşteri onayı alınır.
- 4.1.14 Başvuru Değerlendirme ve Planlama Müdürü talep edilen tetkik türüne uygun olarak bu prosedür ve ekindeki dokümanlardan faydalanarak gerekli adam gün hesaplamasını yaparak belgelendirme veya gözetim tetkikinde transfer için bir fiyat teklifi hazırlar.
- 4.1.15 YBM belgelendirme teklifleri 3 yıllık dönem için verilir. Transferlerde söz konusu firmanın geçerli belge tarihi esas alınır.
- 4.1.16 Birden çok tesiste yürütülecek olan denetimler için bu prosedürün aşağıdaki hükümleri uygulanır.
- 4.1.17 Başvuru Değerlendirme ve Planlama Müdürü, detaylı ve kesin bir kapsam tanımının yapılmış olduğunu doğrular ve hariç tutmaların belirlenmesini sağlar. Kapsam tanımı yanlış anlamaya izin vermeyecek şekilde kesin olmalıdır. Kapsam tanımında
- Temel faaliyetlerin tanımı yer almalıdır.
 - Tasarım geliştirme
 - İmalat, servis
 - Satış
 - Satış sonrası servis
 - Temel faaliyetlerin yürütüldüğü diğer tesisler belirlenmelidir.
 - Ürün ve hizmetlerle ilgili detaylar yer almalıdır
 - Uygulanabilir olmayan maddeler tanımlanmalıdır.
- 4.1.18 Kurumsal kayıtlara erişim;
Belgelendirme tetkikinden önce müşteri organizasyona tetkikçilerin görmesini istemedikleri gizli ya da hassas bilgi içeren bir kayıt olup olmadığı sorulur. Sonrasında YBM bu kayıtların yokluğunda BGYS'in yeterince denetlenip denetlenemeyeceğine karar verir. Eğer bu kayıtların yokluğunda tetkik yapılamayacağına karar verirse müşteri organizasyona erişim için gerekli düzenlemeler yapılmadan tetkik yapılamayacağına dair tavsiyede bulunur.
- 4.1.19 Tetkik Zamanı, müşterinin yönetim sisteminin tam ve efektif tetkikini planlamak ve gerçekleştirmek için ihtiyaç duyulan zamandır. Yönetim Sistemi Belgelendirme Tetkiklerinin Süresi, açılış toplantısından kapanış toplantısına kadar olan tetkik faaliyetleri için harcanan tetkik zamanının parçasıdır. Y.S. Belgelendirme Tetkik süresi (müşteri sahasında gerçekleştirilen 1. Aşama ve 2. Aşama tetkik sürelerinin tamamı) ISO 9001, ISO 14001 ve ISO 45001 de, IAF MD 5'e göre Tetkik Zamanının %80'inden az olmaz. ISO 27001 için de ISO 27006'ya göre Tetkik Süresi, toplam tetkik zamanının %70'inden az olamaz. ISO 20000-1 içinde ISO 20000-6'ya göre Tetkik Süresi toplam tetkik zamanının %80'inden az olamaz. Müşteri Sahası dışında gerçekleştirilen süre Adam-Gün Hesaplama Tablosunda (F-076) belirtilir. Bu konuda müşteri bilgilendirilir.
- 4.1.20 ISO 9001, ISO 14001 ve ISO 45001 standartlarında ilk belgelendirme denetiminde Aşama 1 tetkikinin müşteri tesisinde (sahada) ya da saha dışında planlanmasına ilişkin olarak TÜRKAK Rehberi R 40.05 madde 7.1.9 hükümleri uygulanır. Buna göre R 40.05 Ek A, Ek B ve Ek D'de tanımlanan kritik kodlardaki **ve IAF MD 5'de bahsi geçen ISO 9001 için yüksek risk, ISO 14001 ve ISO 45001 için yüksek ve orta karmaşıklıkta kapsamlardaki** tetkiklerde Aşama 1'in **bir kısmını** müşterinin yerinde (sahada) yapılır. **Diğer kodlar için YBM tarafından değerlendirme yaparak** Aşama 1 tetkikleri saha dışında planlanabilir. Aşama 1 ile Aşama 2 arasında, firmadaki bulgulara bağlı olarak makul bir süre planlanır.
- 4.1.21 Belgelendirme kapsamında en az bir yönetim gözden geçirme toplantısı ve bir iç tetkik gerçekleştirilmeden ilgili yönetim sistemi belgelendirilemez.

4.2. KYS / ÇYS / Başvurularında inceleme ve değerlendirme bilgileri

P-17	02.01.2023	Revizyon 25	Sayfa 3/23
------	------------	-------------	------------

- 4.2.1 Müşteri bir kalite yönetim sistemi belgelendirme talebi yaptığında Başvuru Değerlendirme ve Planlama Müdürü müşteriye ait olan sanayi dalı kodunu tespit eder ve YBM akreditasyon kapsamı ile mukayese eder. Müşterinin faaliyet gösterdiği dal YBM kapsamı ile uyuşmuyorsa Belgelendirme Müdürüne bilgi verilir ve YBM'nin bu dalı kapsam içine alıp almayacağı belirlenir.
- 4.2.2 YBM elinde olmayan bir sektör kodunda akredite olmayı planlamakta ise akredite olmayan bir sertifika verilebilir. Bu durum teklifte belirtilir ve akreditasyonu müteakip akredite belgenin verileceği bildirilir.
- 4.2.3 Başvuru Değerlendirme ve Planlama Müdürü müşteri başvurusundaki Firma Bilgi Formundaki F-018 veriler ışığında bu prosedüre uygun olarak gerekli olan adam gün sayısını tespit eder.
- 4.2.4 Çalışan sayısı tespit edilirken tüm çalışanlar hesaba katılır ve şu hususlar dikkate alınarak efektif çalışan sayısı belirlenir. Bu uygulama F-018'de kayıt altına alınır:
- Faaliyet kapsamında olan çalışan sayısı:** Bazı tesisler ya da bazı ürünler belgelendirme kapsamı dışında yer alır. Bu durumda bu kısımda çalışanlar efektif çalışan sayısı dışında kalır.
 - Kısmi zamanlı çalışanlar:** Bu çalışanlar tam zamanlı ile çalışma oranına göre tam zaman eşdeğer çalışan olarak hesaplanır. (Örneğin, 4 saat/gün çalışan 30 yarı zamanlı personel 15 tam zamanlı personele eşittir.)
 - Tekrar eden faaliyetleri yürütenler:** Temizlik elemanları, güvenlik elemanları, taşıma ve nakliye personeli, çağrı merkezi çalışanları ve satış personelleri gibi çok sayıda aynı işi yapan elemanlar için IAF Rehberi MD 5'e göre efektif çalışan sayısı belirlenir. Tekrar eden işleri yürüten personel yaptığı işe ve kalite yönetim sistemine etkisine göre; az kritik personelin %20'u, kritik personelin, %30'ı, çok kritik personelin de %40'si alınarak efektif çalışan sayısı tespit edilir. Çok sayıda vasıfsız personel istihdamından kaynaklanan azaltmalar, ilgili İSG riski dikkate alınmadan yapılmayacaktır. F-018 Firma Bilgi formuna kaydedilir. Kritiklik kararı Başvuruyu Gözden Geçiren tarafından verilir. Efektif çalışan sayısı üzerinden adam / gün hesabı yapılarak teklif hazırlanır. Efektif çalışan sayısının tespit etkinliği ile adam gün hesabında oluşan sapma varsa 1. Aşama denetiminde Baş Denetçi tarafından doğrulanır.
- İSGYS için;**
- Personelin yüksek bir yüzdesi, benzer İSG risklerine (örn. temizlikçiler, güvenlik, satış, çağrı merkezleri, vb.) maruz kaldığı için benzer veya aynı sayılan belirli faaliyetleri/pozisyonları gerçekleştirirken, belgelendirme kapsamında şirket bazında tutarlı bir şekilde uygulanan personel sayısında bir azalmaya izin verilir. Bu Adam-Gün Hesaplama Tablosu (F-076) ekinde belirtilir.
 - Dikkati azaltabilecek ve İSG riskinin ilişkili düzeyini yükseltecek tekrarlayan işler yapan işçi grupları için (örn. montaj, paketleme, sıralama, vb.) olası azaltmalar için dahil edilen yöntemler, İSG'nin işçilerin herhangi bir faaliyeti/pozisyonuna ilişkin riskin değerlendirilmesini içerecek şekilde belgelenecektir.
 - Mevsimsel işçiler:** Bu elemanların durumu denetimi doğrudan etkilediğinden denetimlerin aktif mevsimde yapılması ve denetim zamanının doğru seçilmesi gereklidir. Mevsimsel faaliyetlerde (örneğin hasat faaliyetleri, tatil köyleri ve oteller, vb.) Etkili personel sayısının hesaplanması, yoğun sezonluk faaliyetlerde tipik olarak bulunan personele dayanacaktır.
 - Taşeronlar:** Taşeronların söz konusu olduğu hallerde denetim sırasında mevcut olan taşeronlar firma personeli olarak sayılmalı ve adam gün hesabı bu şekilde yapılmalıdır.
 - Vardiyalı Çalışma:** Denetlenen kuruluştaki birden çok vardiya olması halinde; her vardiyada benzer işler yapılıyorsa sadece bir vardiya denetlenir. Efektif çalışan sayısı hesabında da o vardiya personeli hesaba katılır. Ancak her vardiyada farklı işler yapılıyorsa tüm çalışanlar hesaba dahil edilir. Farklı işlerin yapıldığı vardiyalarda denetim planında bu hususlar incelenebilecek şekilde planlama yapılmalıdır. Ürün veya hizmet gerçekleştirme süreçlerinin vardiya esasına göre işlediği İSGYS'de, her vardiyanın YBM tarafından denetlendiği ölçüde, ilgili İSG

riskleri ve müşteri tarafından gösterilen her vardiyanın kontrol düzeyi göz önünde bulundurularak, her vardiyada yapılan işlemlere bağlıdır. Etkin uygulamayı denetlemek için, belgelendirmenin ilk döngüsünde, normal çalışma saatleri dışındaki vardiyalardan en az biri tetkik edilir. Gözetim tetkiklerinde, kuruluşun İSGYS'nin tanınan olgunluğuna göre ikinci vardiyayı denetlememeye karar verebilir. Diğer vardiyaların tetkik edilmemesinin gerekçesi, bunu yapmama riski dikkate alınarak Adam-Gün Hesaplama Tablosunda (F-076) belgelenir.

- 4.2.5 FBF üzerindeki çalışan sayısı beyanının doğrulanması için sigortalı hizmet listesi vb. resmi kayıt ile doğrulama yapılması sağlanır. Ya da aşama 1 tetkikinde tetkik ekibi tarafından doğrulanır.
- 4.2.6 ISO 9001 belgelendirme hizmetleri için belgelendirme ve ara denetim günlerinin belirlenmesinde aşağıda verilen Tablo 1 KYS kullanılır.
- 4.2.7 ISO 14001 belgelendirme hizmetleri için belgelendirme ve ara denetim günlerinin belirlenmesinde aşağıda verilen Tablo 1 ÇYS kullanılır.
- 4.2.8 ISO 45001 belgelendirme hizmetleri için belgelendirme ve ara denetim günlerinin belirlenmesinde aşağıda verilen Tablo 1 İSGYS kullanılır.
- 4.2.9 Teklif verilen günler organizasyon özelliklerine bağlı olarak tespit edilir ve IAF Rehberi MD 5 yardımıyla belirlenebilir (Gün sayılarının tablo 1'in %70'ine kadar azaltılması ve %130'una kadar artırılması mümkün olabilir). Bu uygulama F-025 Denetim Gün Değişiklik Tablosu kullanılarak kayıt altına alınır. Hesaplama sonucu bir ondalık sayı ise, gün sayısı, en yakın yarım güne ayarlanır (ör. 5.3 denetim günü 5.5 denetim günü olur, 5.2 Denetim günü 5 denetim günü olur).
- 4.2.10 Düşük riskli olduğu düşünülen faaliyetler (İSGYS için geçerli değildir) KYS için, tablo KYS 2 örneklerine ve ÇYS için Tablo ÇYS 2 dikkate alınır. Müşterinin sistemi, süreçleri ve ürünleri/hizmetleri tüm özellikleri göz önünde bulundurulmalı ve etkili bir tetkik için daha fazla veya daha az tetkik süresini haklı çıkaracak faktörler için adil bir ayarlama yapılır. Katkı faktörleri, çıkarma faktörleri tarafından ayarlanmış olabilir. Bu değerlendirme F-025 formuna gerekçelendirilir ve kaydedilir.
- 4.2.11 Ofiste gerçekleştirilen Aşama 1. tetkiklerinde IAF Rehber MD 5'e göre ofiste harcanan süre tetkik zamanının %20'sini aşamaz. Teklif esnasında saha dışı %20 hesaplanmışsa ve 1. saha dışında yapılıyorsa; 1. Aşamada harcanan süre saha dışı sürenin içinde hesaplanır.
- 4.2.12 Sahada gerçekleştirilen 1. Aşama denetimlerinde harcanan süre tetkik süresinin % 30'unu aşmamalıdır. Özel istisnai durumlar söz konusu olursa Belgelendirme Müdürü onayı ile yapılabilir. Böyle bir durumda gerekçe kayıt altına alınmalıdır.
- 4.2.13 Açılış-Kapanış-Tetkikçi Toplantıları ile raporlama için harcanan süre toplam tetkik süresinin %10'nu geçmemelidir.
- 4.2.14 Yukarıda verilen faktörlere dayanarak TABLO 1'den farklı olarak yapılan teklifler Müşteri dosyasında yer alan F-025 formuna Başvuru Değerlendirme ve Planlama Müdürü tarafından kaydedilir.

Tablo 1 KYS - Kalite Yönetim Sistemleri

Efektif Personel Sayısı ve Tetkik Süresi (Sadece İlk Belgelendirme) arasındaki ilişki

Efektif Personel Sayısı	Tetkik Süresi Aşama 1 + Aşama 2 (günler)			Efektif Personel Sayısı	Tetkik Süresi Aşama 1 + Aşama 2 (günler)		
	YÜKSEK	ORTA	DÜŞÜK		YÜKSEK	ORTA	DÜŞÜK
1-5	2	1,5	1,5	626-875	13	12	11
6-10	2,5	2	1,5	876-1175	14	13	12
11-15	3	2,5	2	1176-1550	15	14	13
16-25	3,5	3	2,5	1551-2025	16	15	14
26-45	4,5	4	3,5	2026-2675	17	16	15
46-65	5,5	5	4,5	2676-3450	18	17	16

66-85	7	6	5,5	3451-4350	19	18	17
86-125	8	7	6	4351-5450	20	19	18
126-175	9	8	7	5451-6800	21	20	19
176-275	10	9	8	6801-8500	22	21	20
276-425	11	10	9	8501-10700	23	22	21
426-625	12	11	10	>10700	Yukarıdaki ilerlemeyi takip edin		

TABLO 1 KYS

Not: Günlük 8 saatlik çalışma süresine göre hazırlanmıştır.

4.2.15 Ara Tetkik programları 12 aylık olarak düzenlenir.

4.2.16 Fiyatlandırma Ücretlendirme Tablosu (D-19) ve adam günlere göre düzenlenir.

4.2.17 KYS için Risk Kategorileri Örnekleri; Aşağıdaki örnekler ile verilebilmektedir.

Yüksek Risk: Ürün veya hizmetin başarısız olduğu veya hayatı riske attığı durumlarda.

Gıda; farmasötik ilaçlar; uçak; gemi inşası; yük rulman bileşenleri ve yapıları; karmaşık inşaat faaliyeti; elektrik ve gaz ekipmanları; tıbbi ve sağlık hizmetleri; balıkçılık; nükleer yakıt; kimyasallar, kimyasal ürünler ve lifler.

Orta Risk: Ürün veya hizmetin başarısız olduğu durumlarda yaralanma veya hastalığa neden olabilir.

Yük taşıma yapı bileşenleri ve yapıları; basit inşaat faaliyetleri; temel metaller ve fabrikasyon ürünler; metalik olmayan ürünler; mobilya; optik ekipmanlar; eğlence ve kişisel hizmetler.

Düşük Risk: Ürün veya hizmetin arızalanmasının yaralanma veya hastalığa neden olma olasılığı düşükse.

Tekstil ve giyim; kağıt hamuru, kağıt ve kağıt ürünleri; yayın; ofis hizmetleri; Eğitim; perakendecilik, oteller ve restoranlar.

Tablo 1 ÇYS - Çevre Yönetim Sistemleri

Efektif Personel Sayısı ve Tetkik Süresi (Sadece İlk Belgelendirme) arasındaki ilişki

Efektif Personel Sayısı	Tetkik Süresi Aşama 1 + Aşama 2 (günler)				Efektif Personel Sayısı	Tetkik Süresi Aşama 1 + Aşama 2 (günler)			
	High	Med	Low	Lim		High	Med	Low	Lim
1-5	3	2.5	2.5	2.5	626-875	17	13	10	6.5
6-10	3.5	3	3	3	876-1175	19	15	11	7
11-15	4.5	3.5	3	3	1176-1550	20	16	12	7.5
16-25	5.5	4.5	3.5	3	1551-2025	21	17	12	8
26-45	7	5.5	4	3	2026-2675	23	18	13	8.5
46-65	8	6	4.5	3.5	2676-3450	25	19	14	9
66-85	9	7	5	3.5	3451-4350	27	20	15	10
86-125	11	8	5.5	4	4351-5450	28	21	16	11
126-175	12	9	6	4.5	5451-6800	30	23	17	12
176-275	13	10	7	5	6801-8500	32	25	19	13
276-425	15	11	8	5.5	8501-10700	34	27	20	14
426-625	16	12	9	6	>10700	Yukarıdaki ilerlemeyi takip edin			

TABLO 1 ÇYS

Not: Günlük 8 saatlik çalışma süresine göre hazırlanmıştır.

Tablo ÇYS 2 – İş Sektörleri ve Çevresel Yönlerin Karmaşıklık Kategorileri Arasındaki Bağlantı Örnekleri

P-17	02.01.2023	Revizyon 25	Sayfa 6/23
------	------------	-------------	------------

Karmaşıklık Kategorisi	Sektör
Yüksek	Madencilik, taş ocakçılığı Petrol ve gaz çıkarımı Tekstil ve tabakalanmış deri Kağıt geri dönüşümü prosesinden elde edilen kağıt hamuru imalatı Petrol arıtma Kimyasallar ve ilaçlar Hammadde üretimi-metal Ametal prosesler ve seramik ve çimento kaplamalı ürünler Kömür bazlı elektrik üretimi Sivil inşa etme ve yıkma Tehlikeli ve tehlikesiz atık prosesleri (örn yakma) Atık su ve kanalizasyon prosesleri
Orta	Balıkçılık/çiftçilik/ormancılık Dericilik dışında tekstil ve giyim Tahta üretimi, ahşap ve ahşap ürünlerin planyalanması / emprenye edilmesi Kağıt üretimi, hamurlama dışında basımı Ametal işleme ve cam, kil, kireç dışında imalatlar Birincil işlemi hariç tutup yüzey ve metal fabrikasyon ürünlerinin iyileştirilmesine dayalı diğer kimyasallar Genel mekanik mühendisliği için yüzey ve metal fabrikasyon ürünlerinin iyileştirilmesine dayalı diğer kimyasallar Elektronik endüstrisi için çıplak baskılı devre kartlarının üretimi Nakliyat ekipmanlarının imalatı-karayolu, demiryolu, hava ve su yolu Kömürsüz elektrik üretimi ve dağıtımı Gaz üretimi, depolama ve dağıtımı (not:ekstraksiyon yüksek risklidir) Akarsu yönetimini içeren su çıkarma, arıtma ve dağıtımı(not ticari atık su işlemleri yüksek risk grubuna girer) Satılan ve perakende satılan benzin Gıda ve tütün prosesleri Nakliyat ve dağıtım-su,hava ve kara yoluyla Ticari emlak ofisi, emlak yönetimi, endüstriyel temizlik, hijyen temizliği, kuru temizleme, geri dönüşüm, kompostlama, toprak doldurma (tehlikesiz atıklar için) Teknik test ve laboratuvarlar Sağlık alanları, hastaneler, veterinerler Otel ve restoranlar hariç tatil ve kişisel hizmetler
Düşük	Otel ve restoranlar Tahta üretimi ve ahşap ve ahşap ürünlerin planyalanması / emprenye edilmesi hariç ahşap ve ahşap ürünleri Basım, hamurlama, kağıt yapımı hariç kağıt ürünler Plastik ve kauçuk enjeksiyon şekillendirme, biçimlendirme, montaj –kimyasalların bir bölümü olan işlenmemiş plastik ve kauçuk maddelerin üretimi hariç Sıcak ve soğuk biçimlendirme ve metal fabrikasyon -yüzey ve metal fabrikasyon ürünlerinin iyileştirilmesine dayalı diğer kimyasallar hariç Genel mekanik mühendislik montajları-yüzey ve metal fabrikasyon ürünlerinin iyileştirilmesine dayalı diğer kimyasallar hariç Toptan satış ve perakende satış Elektrik ve elektronik ekipman montajı-pertinaks levha üretimi hariç
Limitli	Kurumsal faaliyetler ve yönetim, holding şirketlerinin merkezi ve yönetimi Gerçek filosu olmayan taşıma ve dağıtım yönetimi hizmetleri

Karmaşıklık Kategorisi	Sektör
	Telekomünikasyon Ticari emlak ajansı, emlak yönetimi, endüstriyel temizlik, hijyen temizliği, kuru temizleme hariç genel iş hizmetleri Eğitim hizmetleri
Özel durumlar	Nükleer Nükleer elektrik üretimi Tehlikeli materyallerin geniş miktarda depolanması Genel idare Yerel makamlar Çevreye duyarlı ürün ve hizmet organizasyonları Finansal kuruluşlar

Tablo 2 ÇYS

Çevresel Yönlerin Karmaşıklık Kategorileri

Bu belgede belirtilen hükümler, denetim süresini temelden etkileyen bir kuruluşun çevresel yönlerinin niteliği ve ciddiyeti hakkında beş temel karmaşıklık kategorisine dayanmaktadır. Bunlar şunlardır:

Yüksek – önemli derecede doğal ve çevresel yönleri (genellikle üretim veya çevresel yönleri bazında önemli etkileri olan tip kuruluşların prosesleri);

Orta – orta derecede doğal ve çevresel yönleri (genellikle bazı çevresel yönleri ile önemli etkileri olan üretim kuruluşları);

Düşük – düşük dereceli doğal ve çevresel yönleri (genellikle düşük yönleri ile çevre kuruluşları);

Sınırlı – sınırlı derecede doğal ve çevresel yönleri (genellikle bir ofis tipi çevre kuruluşları);

Özel – bunlar denetim planlama aşamasında ek ve inceleme gerektirir.

Tablo ÇYS 1 yukarıdaki dört üst karmaşıklık kategorisini kapsar: yüksek, orta, düşük ve sınırlı.

Tablo ÇYS 2, yukarıdaki beş karmaşıklık kategorisi ile genellikle bu kategoriye girecek endüstri sektörleri arasındaki bağlantıyı sağlar.

YBM, belirli bir sektördeki tüm kuruluşların her zaman aynı karmaşıklık kategorisinde yer almayacağını kabul eder. YBM, karmaşıklık kategorisinin belirlenmesinde kuruluşun belirli etkinliklerinin dikkate alınmasını sağlamak için uygulama gözden geçirme yordamında esneklik sağlar. Örneğin, kimya sektöründeki pek çok işletme "yüksek karmaşıklık" olarak sınıflandırılrsa da, kimyasal reaksiyon veya emisyon ve/veya ticaret işleminden arınmış bir karışıma sahip bir kuruluş "orta" hatta "düşük karmaşıklık" olarak sınıflandırılabilir. YBM, belirli bir sektördeki bir kuruluşun karmaşıklık kategorisini düşürdükleri tüm durumları belgelemektedir.

Tablo ÇYS 1 "özel karmaşıklık" kategorisini kapsamamaktadır ve bu durumlarda yönetim sistemleri denetimlerinin denetim zamanı geliştirilecek ve gerekçelendirilecektir.

Tablo 1 İSGYS – İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri

Efektif Personel Sayısı, İSG Riskinin Karmaşıklık Kategorisi ve Tetkik Süresi (Sadece İlk Belgelendirme Aşama 1 + Aşama 2) arasındaki ilişki

Efektif Personel Sayısı	Tetkik Süresi Aşama 1 + Aşama 2 (günler)			Efektif Personel Sayısı	Tetkik Süresi Aşama 1 + Aşama 2 (günler)		
	Yüksek	Orta	Düşük		Yüksek	Orta	Düşük
1-5	3	2.5	2.5	626-875	17	13	10

6-10	3.5	3	3	876-1175	19	15	11
11-15	4.5	3.5	3	1176-1550	20	16	12
16-25	5.5	4.5	3.5	1551-2025	21	17	12
26-45	7	5.5	4	2026-2675	23	18	13
46-65	8	6	4.5	2676-3450	25	19	14
66-85	9	7	5	3451-4350	27	20	15
86-125	11	8	5.5	4351-5450	28	21	16
126-175	12	9	6	5451-6800	30	23	17
176-275	13	10	7	6801-8500	32	25	19
276-425	15	11	8	8501-10700	34	27	20
426-625	16	12	9	>10700	Yukarıdaki ilerlemeyi takip edin		

TABLO 1 İSGYS

Not: Günlük 8 saatlik çalışma süresine göre hazırlanmıştır.

TABLO 2 İSGYS - İş Sektörleri ve İSG Risklerinin Karmaşıklık Kategorileri Arasındaki Bağlantı Örnekleri

İSG Riskinin Karmaşıklık Kategorisi	Sektör
YÜKSEK	<ul style="list-style-type: none"> • balıkçılık (offshore, kıyı tarama ve dalış) madencilik ve taş ocakçılığı • kok ve rafine petrol ürünleri imalatı (petrol ve gaz çıkarma • tekstil ve giyim boyama deri ve deri ürünlerinin bronzlaşma • Kağıt geri dönüşüm işleme dahil olmak üzere kağıt imalatının pulping kısmı • yağ arıtma • kimyasallar (pestisitler, pil ve akümülatör imalatı dahil) ve farmasötik • fiberglas imalatı • Gaz üretimi, depolanması ve dağıtımı, elektrik üretimi ve dağıtımı • nükleer • Büyük miktarlarda tehlikeli maddenin depolanması • Seramik, beton, çimento, kireç, alçı, vb. kaplama ürünleri ve metalik olmayan işleme • •birincil metal üretimleri • Sıcak ve soğuk şekillendirme ve metal imalatı • Metal yapıların imalatı ve montajı • Tersaneler (faaliyetlere bağlı olarak orta olabilir) • Otomotiv endüstrisi • Silah ve patlayıcı imalatı ve tehlikeli atıkların geri dönüşümü • Yakma vb. gibi tehlikeli ve tehlikesiz atık işleme , atık ve kanalizasyon işleme • Endüstriyel ve sivil inşaat ve yıkım (elektrik, hidrolik ve klima tesisatı faaliyetleri ile bina tamamlama dahil) • Mezbahalar • Tehlikeli maddelerin taşınması ve dağıtımı (kara, hava ve su yoluyla) savunma faaliyetleri/kriz yönetimi • Sağlık hizmetleri/hastaneler/veterinerlik/sosyal
ORTA	<ul style="list-style-type: none"> • Su ürünleri yetiştiriciliği (her türlü su ortamlarında bitki ve hayvanların yetiştirilmesi, yetiştirilmesi ve hasadı) • Balıkçılık (açık deniz balıkçılığı yüksektir) • Tarım/ormancılık (faaliyetlere bağlı olarak yüksek olabilir) gıda, içecek ve tütün – işleme

İSG Riskinin Karmaşıklık Kategorisi	Sektör
	<ul style="list-style-type: none">• Boyama hariç tekstil ve giyim• Bronzlaşma hariç deri ve deri ürünleri• Kuruluimalatı, ahşap işleme/emprenye dahil ahşap ve ahşap ürünlerin imalatı• Kağıt üretimi ve kağıt ürünleri pulping hariç• metalik olmayan işleme ve cam, seramik, kil, vb kapsayan ürünler• Genel makine mühendisliği montajı ve metalik ürünlerin imalatı• Birincil üretim ve genel makine mühendisliği hariç metal fabrikasyon ürünler için yüzey ve diğer kimyasal bazlı arıtma (tedaviye ve bileşenin boyutuna bağlı olarak yüksek olabilir)• elektronik sanayi için çıplak baskılı devre kartlarının imalatı ,kauçuk ve plastik enjeksiyon kalıplama, şekillendirme ve montaj• elektrikli ve elektronik ekipman montajı• Taşıma ekipmanları ve bunların onarımimalatı - karayolu, demiryolu ve hava (ekipman Boyutuna bağlı olarak, yüksek olabilir)• Geri dönüşüm, gübreleme, düzenli depolama (tehlikeli olmayan atıklar)• Nehir yönetimi de dahil olmak üzere su soyutlama, arıtma ve dağıtım (not ticari atık arıtma yüksek olarak derecelenir)• fosil yakıt toptan ve perakende (yakıt miktarına bağlı olarak, yüksek olabilir)• Yolcuların taşınması (hava, kara ve deniz yoluyla)• Tehlikeli olmayan malların taşınması ve dağıtımı (kara, hava ve su yoluyla)• Endüstriyel temizlik, hijyen temizliği, kuru temizleme normalde genel iş hizmetlerinin bir parçası• Doğal ve teknik bilimlerde araştırma ve geliştirme (iş sektörüne bağlı olarak yüksek olabilir). Teknik test ve laboratuvarlar• Oteller, eğlence hizmetleri ve kişisel hizmetler restoranları hariç tutar eğitim hizmetleri (öğretim faaliyetlerinin nesnesi bağlı olarak yüksek veya düşük olabilir)
DÜŞÜK	<ul style="list-style-type: none">• Holding şirketlerinin kurumsal faaliyetleri ve yönetimi, genel merkezi ve yönetimi• Toptan ve perakende (ürüne bağlı olarak, orta veya yüksek olabilir, örneğin yakıt)• Endüstriyel temizlik, hijyen temizliği, kuru temizleme ve eğitim hizmetleri hariç genel iş hizmetleri).• 'ulaşım ve dağıtım - yönetmek için gerçek bir filo ile yönetim hizmetleri• Mühendislik hizmetleri (hizmet türüne bağlı olarak orta olabilir) telekomünikasyon ve postane hizmetleri• restoranlar ve kamplar• Ticari emlak acentesi, emlak yönetimi• Sosyal bilimler ve beşeri bilimler üzerine araştırma ve geliştirme, kamu yönetimi, yerel yönetimler• finans kurumları, reklam ajansı

TABLO 3 İSGYS

İSG Risklerinin Karmaşıklık Kategorileri

Bu dokümanda belirtilen maddeler, bir kuruluşun tetkikçi zamanını temelden etkileyen İSG risklerinin niteliğine ve şiddetine dayalı olarak, İSG risklerinin üç temel karmaşıklık kategorisine dayanmaktadır. Bunlar şunlardır:

- **YÜKSEK** – Önemli nitelik ve şiddete sahip İSG riskleri (genellikle inşaat sektörü, ağır üretim veya işleme tipi organizasyonlar),
- **ORTA** – ORTA doğa ve şiddet içeren İSG riskleri (genellikle bazı önemli risklere sahip hafif üretim organizasyonları) ve
- **DÜŞÜK** – İSG düşük doğa ve şiddet içeren riskler (genellikle ofis tabanlı kuruluşlar).

Tablo 1 İSGYS, İSG risklerinin yukarıdaki üç karmaşıklık kategorisini kapsamaktadır.

Tablo 2 İSGYS, yukarıdaki İSG risklerinin üç karmaşıklık kategorisi ile genellikle bu kategoriye girecek endüstri sektörleri arasındaki bağlantıyı sağlar.

4.2.18 Risk grubu (Karmaşıklık Kategorisi) özel olan kuruluşlar için denetim süresi hesaplanır. Azaltma ve artırma süreleri tabloda verilen sürelerden %30 dan fazla sapma olmamalıdır.

4.3. BGYS Başvurularında inceleme ve değerlendirme bilgileri

4.3.1 F-18 Firma Bilgi Formu ile başvuru yapan müşterinin aşağıdaki sorulara verdiği cevaplar ile BGYS süreçlerine yönelik ek bilgiler tespit edilir. Buna göre;

- a) Kuruluşun gizlilik içeren dokümanları mevcutsa ve bu dokümanlar tetkik sonuçlarını etkiliyor ise ek gizlilik şartları belirlenerek imzalanır.
- b) Kuruluşta girilmesi yasak olan alanlar varsa ve bu tetkik sonuçlarını etkiliyor ise özel olarak izinlerin alınması sağlanır. Tetkik sonuçlarını etkileyen alanlara girişi için izin alınamıyorsa belgelendirmenin gerçekleştirilemeyeceği bildirilir.
- c) Uygulanabilirlik bildirgesinde hariç tutulan maddeler varsa Tetkik Planında dikkate alınması sağlanır.
- d) Kuruluşun yazılım geliştirme süreci varsa Kapsam ve Karmaşıklık testlerinde bu husus dikkate alınarak kayıtlar düzenlenir.
- e) Hizmet süresi 7/24 ise tetkik planı buna göre düzenlenmelidir.

4.3.2 YBM, tetkikçilere ilk belgelendirme denetimi, ara denetim ya

4.3.3 YBM, tetkikçilere ilk belgelendirme tetkiki, ara tetkik ya da yeniden belgelendirme tetkikine ilişkin olarak tüm faaliyetleri yapmaya yetecek kadar bir süre sağlamaktadır. Tahsis edilen süre, aşağıdaki bazı faktörlere göre tespit edilir:

- a) BGYS kapsamının büyüklüğü (ör., kullanılan bilgi sistemlerinin sayısı, çalışan sayısı);
- b) BGYS'nin karmaşıklığı (ör., bilgi sistemlerinin kritikliği, BGYS'nin risk durumu), ayrıca ISO/IEC 27006 Ek A'ya da bakılmalıdır;
- c) BGYS kapsamında yapılan işin türü/türleri;
- d) BGYS'nin farklı bileşenlerinin gerçekleştirilmesinde kullanılan teknolojinin kapsamı ve çeşitliliği (uygulanan kontroller, dokümantasyon ve/veya süreç kontrol, düzeltici/önleyici faaliyet, vs. gibi)
- e) Mekanların sayısı;
- f) BGYS'nin önceden gösterdiği performans;
- g) BGYS kapsamında kullanılan üçüncü taraf anlaşmaları ve dış kaynak kullanımının kapsamı;
- h) Belgelendirmede kullanılan standartlar ve düzenlemeler.

4.3.4 BGYS'nin kapsamının ve muhtemel bilgi güvenliği risklerinin büyüklüğü, özellikleri, karmaşıklığı ve önemi, belirli bir BGYS denetimleri için harcanan sürenin miktarını belirler.

4.3.5 Verilen faktörlerin listesine ilişkin olarak denetim süresini ve detayları etkileyebilen faktörler gösterilmiştir.

- a) BGYS kapsamının büyüklüğüne ilişkin faktörler (ör. kullanılan bilgi sistemlerinin sayısı, işlenen bilginin miktarı, kullanıcıların sayısı, imtiyazlı kullanıcıların sayısı, BT platformlarının sayısı, şebekelerin sayısı ve bunların büyüklüğü);
- b) BGYS'nin karmaşıklığına ilişkin faktörler (ör. bilgi sistemlerinin kritikliği, BGYS'nin risk durumu, işlenen ve kullanılan hassas ve kritik bilgilerin miktarı ve türleri, elektronik işlemlerin sayısı ve türleri, geliştirme projelerinin sayısı ve büyüklüğü, gerçekleştirilen uzaktan çalışmanın kapsamı, BGYS dokümantasyonunun kapsamı);

- c) BGYS kapsamında gerçekleştirilen işin türü/türleri ve bu iş türlerine ilişkin güvenlik, hukuki, düzenleyici, sözleşme ve iş gereksinimleri; BGYS'nin farklı bileşenlerinin gerçekleştirilmesinde kullanılan teknolojinin kapsamı ve çeşitliliği (uygulanan kontroller, dokümantasyon ve/veya süreç kontrolü, düzeltici/önleyici faaliyet, bilgi sistemleri, BT sistemleri, şebekeler, ör. bunlar, ister sabit, ister mobil, ister telsiz, ister harici, ister dahili olsun gibi);
- d) BGYS kapsamındaki mekanların sayısı, bu mekanların ne kadar benzer ya da farklı olduğu ve bir örneğin ya da mekanların tamamının denetimden geçirilip geçirilmeyeceği;
- e) BGYS'nin önceden gösterilen performansı;
- f) Bu hizmetlere bağlılık ve BGYS'nin kapsamında kullanılan dış kaynak kullanımının ve üçüncü taraf anlaşmalarının kapsamı;
- g) Belgelendirmeye uygulanan standartlar, mevzuat ve düzenlemeler ve uygulanabilen sektör özel gerekler.
- 4.3.6 BGYS Karmaşıklık Tespit Formu kullanılarak kuruluşun risk seviyesi tespit edilir. Karmaşıklık seviyesi yüksek çıkması durumunda standart sahadaki tetkik süresine %20 ekleme yapılır.
- 4.3.7 Bir BGYS'nin belgelendirmesinde genelde BGYS politikası, risk yönetimi, BGYS kontrol amaçları ve kontrolleri gibi bir BGYS'nin özel talepleri nedeniyle bir bilgi güvenliği yönetim sisteminin artan gereksinimler çerçevesinde bir kalite yönetim sistemi ya da bir çevre yönetim sisteminin belgelendirmesinden daha fazla süre harcanır. YBM,
- a) Müşteri kuruluşunun bilgi güvenliği riskleri ve etkilerinin önemini belirlediği metodun doğruluğunu ve uygunluğunun denetlenmesi;
- b) Uygunluğu (BGYS'ye uygulanan ilgili tüm mevzuat ve diğer gerekler) sağlamak amacıyla tasarlanan sistemin, gereken hususları yapabilme yeteneğinde olduğunu ve bu sistemin uygulandığını ve sürekliliğinin sağlandığını teyit etmeyi;
- c) Kontrol amaçlarının ve kontrollerin, doğru bir şekilde seçildiğini ve uygulandığını, bunların etkinliğinin ölçüldüğünü ve "güvenlik arızalarının önlenmesi ve bunlara karşı uygun tepki"yi sağlama işleminin doğru ve tutarlı olduğunu teyit etmeyi;
- d) Müşteri kuruluşunun BGYS'sinin doküman gereksinimlerinin karşılandığını teyit etmeyi;
- e) Aşama 1 tetkikinden ortaya çıkan artan taleplere uygunluğu sağlar.

4.4. BGYS Denetim Süresinin Hesaplanması

- 4.4.1 YBM tetkikçilerine ilk tetkik (aşama1 ve aşama2), gözetim tetkiki ya da yeniden sertifikasyon tetkikinde bütün aktiviteleri tamamlamaları için yeterli zamanı verecek şekilde planlama yapmaktadır. Hesaplanan tetkik süresi, tetkikin raporlanması için yeterli süreyi içermektedir. Tetkik süresi ISO 27006 Ek B'ye göre hesaplanmaktadır.
- 4.4.2 Aşağıdaki tabloda verilen tetkik süreleri ISO 27006:2015 Standardı Ek-B'den alınmıştır. Sahadaki tetkik sürelerinin hesaplanmasında kullanılan kriterler Standard Süreler'de açıklanmıştır. Hesaplanan süreler 0,5 yukarıya tamamlanacaktır.
- 4.4.3 BGYS Aşama 1 belgelendirme tetkikinde en az aşağıdaki bilgiler müşteri kuruluş tarafından sağlanmalıdır:
- a) BGYS ve onun onun kapsadığı faaliyetler ile ilgili genel bilgi,
- b) ISO 27001 tarafından istenen BGYS dokümanlarının bir kopyası ve gerektiğinde ilgili diğer dokümanlar
- 4.4.4 YBM müşterinin uygulanabilir bütün BGYS gereklilikleri kapsamında tetkik edilmektedir. YBM kendi BGYS'lerinin kapsamını da kullanarak müşteri organizasyonlarının ISO/IEC 27001 madde 4.3'deki gereklilikleri işaret ettiğini teyit etmektedir.
- 4.4.5 YBM, müşterinin bilgi güvenliği risk değerlendirmesinin ve risk karşısındaki davranışının ISO/IEC 27001'in BGYS standardının kapsamını içeren aktivitelerle uyumlu olduğunu temin etmektedir. YBM buna ilişkin ifadelerin BGYS ve uygulanabilirlik beyannamesinde açıkça yansıtıldığını teyit etmektedir. Uygulanabilir olan yerlerde her belgelendirme kapsamı için en az bir uygulanabilirlik bildirgesi olmalıdır.
- 4.4.6 YBM müşterinin sertifikasyona konu olan BGYS'sinde ve bilgi güvenliği risk değerlendirmesinde BGYS'nin direkt kapsamında olmayan hizmet ve aktivitelerin de gerekli yerlerde işaret edildiğini garanti altına almaktadır. (Örneğin IT sistemleri, veri tabanları

ve/veya telekomünikasyon sistemleri, dış kaynaklı yürütülen bir fonksiyon) başka bir organizasyonla ortak kullanımını gösterebiliriz.

Standart Süreler

Sahadaki adam/gün süresi: ilk tetkik-belgelendirme (1. Aşama - 2. Aşama)

Sahadaki adam/gün süresi: ara tetkik

İlk denetim için gerekli standart sürenin 1/3'ü alınarak hesaplanmıştır.

Sahadaki adam/gün süresi: yeniden belgelendirme tetkiki

İlk tetkik için gerekli standart sürenin 2/3'ü alınarak hesaplanmıştır.

Çalışan Sayısı	İlk denetim (1. Aşama-2. Aşama-Planlama-Raporlama)
1~10	5,00
11~15	6,00
16~25	7,00
26~45	8,50
46~65	10,00
66~85	11,00
86~125	12,00
126~175	13,00
176~275	14,00
276~425	15,00
426~625	16,50
626~875	17,50
876~1175	18,50
1176~1550	19,50
1551~2025	21,00
2026~2675	22,00
2676~3450	23,00
3451~4350	24,00
4351~5450	25,00
5451~6800	26,00
6801~8500	27,00
8501~10700	28,00
>10700	Yukarıdaki şekilde devam eder

Not: Günlük 8 saatlik çalışma süresine göre hazırlanmıştır.

4.4.7 D-19'da denetim süreleri çizelgesi verilmiştir. Ancak tetkikçi süresi çizelgesi, tek başına kullanılamaz. ISO/IEC 27006 Ek B ve C'deki azaltma artırma kriterleri dikkate alınır.

4.5. Kişisel Veriler Yönetim Sistemi (KVYS) Başvurularında inceleme ve değerlendirme bilgileri

4.5.1. F-18 Firma Bilgi Formu ile başvuru yapan müşterinin aşağıdaki sorulara verdiği cevaplar ile KVYS süreçlerine yönelik ek bilgiler tespit edilir. Buna göre;

- Kuruluşun ISO 27001 standardı belgesi varsa KVYS başvurusu değerlendirmeye alınabilir. Yok ise ISO 27701 KVYS standardı başvurusunu ancak ISO 27001 BGYS standardı başvurusu ile birlikte belgelendirme sürecine alınabileceği müşteriye bildirilir.
- Kuruluşun 6698 sayılı KVKK gereği yükümlülükleri yerine getirmediği durumda; yasal yükümlülüklerini yerine getirinceye kadar belgelendirmenin gerçekleştirilemeyeceği bildirilir.

4.5.2. YBM başka bir UDK tarafından ISO 27701 belgelendirmesine sahip bir işletmeyi tek başına ISO 27701 tetkiki sonucu belgelendirmez. ISO 27701 belgelendirilmesi ISO 27001 belgelendirmesi ile birlikte yapılır. YBM kendisi tarafından daha önce ISO 27001 belgelendirmesi yaptığı firmalara sadece ilave ISO 27701 tetkiki yaparak belgelendirme yapabilir.

KVYS Tetkik Süresinin belirlenmesi;

4.5.3. YBM' den ISO 27001 Belgesi bulunan sadece ISO 27701 tetkiki ile belgelendirme yapılacak firmalarda adam gün hesabı ISO/IEC 27006 standardında verilen sürelerle en az %30 süre ilave edilerek yapılır. Hesaplamalar D-019 da belirtilmiştir.

4.6. Bilgi Teknolojisi Hizmet Yönetim Sistemi (BTHYS) Başvurularında inceleme ve değerlendirme bilgileri

4.6.1. F-18 Firma Bilgi Formu ile başvuru yapan müşterinin aşağıdaki sorulara verdiği cevaplar ile BTHYS süreçlerine yönelik ek bilgiler tespit edilir. Buna göre;

- Kuruluşun gizlilik içeren dokümanları mevcutsa ve bu dokümanlar tetkik sonuçlarını etkiliyor ise ek gizlilik şartları belirlenerek imzalanır.
- Kuruluşta girilmesi yasak olan alanlar varsa ve bu tetkik sonuçlarını etkiliyor ise özel olarak izinlerin alınması sağlanır. Tetkik sonuçlarını etkileyen alanlara girişi için izin alınamıyorsa belgelendirmenin gerçekleştirilemeyeceği bildirilir.
- Hizmetin sunumunda üçüncü taraflara bağlılık var ise bu ilgili tarafların sahaları, hizmet sunumundaki rolü ve sorumlulukları, kapsamı ve hizmet sunan kişi sayısı gibi bilgilerin tespit edilmesi sağlanarak tetkik planının bu bilgiler doğrultusunda hazırlanması sağlanır.
- Hizmet sunumunda sıklıkla yasal değişiklikler oluyor ise bu durumun hizmet sunumuna etkisi açıkça belirlenmelidir. Bu durum belge kapsamını ya da çalışan sayısı tespitlerini doğrudan etkiliyor ise hazırlıkların buna göre yapılması sağlanır.
- Hizmet sunum sahalarında sürekli değişiklik ya da sürekli yeni hizmet alanları açılıyor ise Tetkik Planının son duruma göre hazırlanması sağlanmalıdır. Adam gün hesaplamalarında da dikkate alınması kaçınılmazdır.
- Hizmeti sağlayan organizasyon parçasının büyüklüğüne göre Tetkik planı oluşturulmalıdır.
- Müşteriye sunulan hizmet türü kapsamın belirlenmesinde önemli bir yer teşkil edeceği için bu bilginin elde edilmesi gereklidir. Bilgi eksikliğinde, kuruluş ile Başvuru Değerlendirme ve Planlama Müdürlüğü tarafından irtibata geçilerek talep edilir.

4.6.2. Tetkik süresinin hesaplanması, sözleşme incelemesini yürüten yetkili değerlendirme kişi(ler) tarafından gerçekleştirilecek faaliyetin bir parçasıdır.

4.6.3. Tetkik süresi hesaplamaları, YBM sözleşme inceleme formatının belirtilen bölümünde belirtilmiştir. Tetkik Süresi hesaplanırken dikkate alınan faktörler şunlardır:

- BTHYS' nin karmaşıklığı
 - İlgi sisteminin kritikliği,
 - BTHYS' nin risk durumu
 - İşlenen ve işlenen hassas ve kritik bilgilerin hacmi ve türleri
 - Elektronik işlemlerin sayısı ve türleri
 - Herhangi bir geliştirme projesinin sayısı ve türü
 - Uzaktan çalışmanın kapsamı
 - BTHYS' nin belgelerinin kapsamı
- BTHYS' nin kapsamında gerçekleştirilen iş türleri ve bu tür kapsamlarla ilgili güvenlik, yasal, düzenleyici, sözleşme ve iş gereksinimleri,
- BTHYS kapsamındaki saha sayısı,
- BTHYS uygulanmasında kullanılan teknolojinin kapsamı ve çeşitliliği
- BTHYS' de YBM dış kaynak kullanımının kapsamı ve bağımlılık

4.6.4. Tetkik süresi, ISO/IEC 20000-6 yer alan yönergelere göre hesaplanır.

4.6.5. YBM, ilk belgelendirme tetkiki için tetkik zamanı belirlenmesinde temel olarak etkin müşteri personelinin sayısını kullanır. Tetkik zamanı belirlenirken Tablo 1 kullanılır. Tablo 1 günlük

8 saatlik çalışma süresine göre hazırlanmıştır. Rakamlar, günlük saatlerin 8 saatten daha yüksek veya daha düşük olması durumunda ayarlanabilir.

- 4.6.6.** Etkin personel sayısı, tam zamanlı eşdeğerler olarak hesaplanacaktır. Etkin personel sayısının hesaplanmasında BTHYS kapsamındakiler esas alınacaktır. YBM, HYS ve hizmetleri destekleyen etkin müşteri personelinin sayısı ile denetim süresi arasındaki ilişki için kullanılan mantığı gerekçelendirebilecektir.
- 4.6.7.** HYS' yi ve hizmetleri destekleyen etkin çalışan sayısının 1175'i aşıyorsa aşağıdaki çizelgedeki artırım sistematiğine göre adam – gün arttırımı yapılır.
- 4.6.8.** Tetkik süresi, toplan tetkik zamanının %80' inden az olamaz. Planlama veya rapor yazmak için ek süre gerekiyorsa, bu denetim süresini azaltmaz.
- 4.6.9.** Adam gün hesaplamalarından sonra ilk tetkik için planlanan tetkik süresi müşterinin çalışan sayısına bakılmaksızın **2.5 adam – günden az olamaz.**
- 4.6.10.** Gözetim denetim süresi Tablo 1'de verilen denetim süresinin 1/3'ü ve yeniden belgelendirme denetimi süresi 2/3'ü kadardır.

Etkili müşteri personeli sayısı	Denetim süresi: 1. Aşama + 2. Aşama (gün)
1-15	3,5
16-25	4,5
26-45	5,5
46-65	6
66-85	7
86-125	8
126-175	9
176-275	10
276-425	11
426-625	12
626-875	13
876-1 175	15

Tablo-1 İlk denetim için denetim süresi

4.6.11. Tetkik zamanına ilişkin düzeltmeler

- 4.6.12.** Müşterinin BTHYS' nin ve hizmetlerin tüm özellikleri dikkate alınacak ve az ya da çok zamanı haklı çıkarabilecek faktörler için ilk denetim zamanında ayarlamalar yapılacaktır. Ne olursa olsun ayar faktörlerinin, YBM tahsis edecektir yeterli denetim süresini sırayla müşterinin SYS tam ve etkin denetim gerçekleştirmek için. YBM, tetkik süresini etkileyen Tablo 2 ve Tablo 3'te verilen ve Tablo 1'deki denetim süresini etkileyen faktörlere göre tetkik süresindeki bir azalmayı veya artışı gerekçelendirecektir.
- 4.6.13.** Bir vardiya, birden fazla lokasyon ve/veya ardışık çalışma periyotlarında çalışan ekipler arasında geçişler ve arayüzler anlamına gelir. Azami azalma, Tablo 1 denetim süresinin %30'u olacaktır.

Potansiyel azalma faktörleri

1	HYS ve hizmetlerdeki değişim oranının düşüklüğü
2	HYS' nin etkili performansının daha önce kanıtlanmış olması (ör. başka bir akredite belgelendirme kuruluştan tarafından belgelendirilmiş olması).
3	HYS' nin bir veya daha fazla diğer ilgili yönetim sistemleri ile birlikte denetimi.
4	Kurumun ön bilgisi (ör. kurumun daha önce aynı belgelendirme kuruluştan tarafından başka bir standart için belgelendirilmiş olması).
5	Tek, basit bir hizmet.
6	Tüm vardiyalarda eş değer performans gösterildiğine dair uygun kanıtlarla birlikte, tüm vardiyalarda aynı faaliyetlerin gerçekleştiriliyor olması, ör. hizmet masası.

7	Hizmet yönetim personelinin önemli bir oranının aynı basit işlevi yerine getiriyor olması.
8	Az sayıda personel ile tek çalışma mahalli.
9	Hizmetlerin sağlanması için uğrasan tedarikçiler, tedarikçi rolündeki iç gruplar veya müşteriler gibi diğer taraflara düşük seviyede bağımlılık.

Tablo 2 - Tetkik süresini azaltabilecek faktörler

Potansiyel artış faktörleri

1	Birden fazla yargı yetki alanı, aynı veya farklı zaman dilimlerinde çok mekânlı çalışma içeren karmaşık lojistik.
2	Çeşitli mekânlarda dil farklılıklarının yarattığı karmaşıklık (ör. farklı diller konuşan personel nedeniyle (çevirmene/çevirmenlere ihtiyaç duyulması veya) denetçilerin bağımsız bir şekilde çalışmasının mümkün olmaması).
3	HYS kapsamının çok büyük veya karmaşık olması (ör. yüksek sayıda hizmet, personel veya mekân, anlaması ve sürdürülmesi zor uzmanlık hizmetleri).
4	Müşterinin HYS' sini etkileyen yasal ve düzenleyici gerekliliklerin çok sayıda olması (ör. fikrî mülkiyet hakları, mahremiyet, gıda, ilaç, havacılık gereklilikleri ve nükleer gereklilikler).
5	Farklı vardiyalarda farklı faaliyetler yapılması.
6	Belirli bir denetim için HYS kapsamındaki geçici mahaller.
7	HYS kapsamında karmaşık iş süreçlerinin yürütülmesi.
8	Hizmetlerin sağlanması için uğrasan tedarikçiler, tedarikçi rolündeki iç gruplar veya müşteriler gibi diğer taraflara yüksek seviyede bağımlılık.
9	Yeni hizmetlerin sıkça eklenmesi, hizmetlerin kapsamdan çıkarılması, hizmetlerin devredilmesi veya hizmetlerde önemli değişikliklere gidilmesi.

Tablo 3-Tetkik süresini arttırabilecek faktörler

Başka Yönetim Sistemi Standardı Belgelendirmeleri İçin Düzenlemeler:

4.6.14. Müşterinin ISO 9001 ve/veya ISO/IEC 27001 gibi diğer ilgili yönetim sistemi standardı/standartları kapsamında belgelendirilmiş ise YBM, yalnızca aşağıdaki koşullar altında ilk tetkik toplam süresini kısaltabilir:

- Söz konusu başka yönetim sistemi standardı denetlenecek BTHYS bakımından önemliyse;
- Mevcut belge güncelse ve akredite bir belgelendirme kuruluştan tarafından son 12 ayda en az bir defa tetkik edilmişse;
- Belgelendirmenin/belgelendirmelerin kapsamı ISO/IEC 20000-1 belgelendirmesi için tanımlanan kapsam ile aynıysa veya daha genişse.

4.6.15. Denetim için ayrılan toplam zamandaki azaltma müşterinin yönetim sisteminin diğer yönetim sistemlerine ne derece entegre olduğuna bağlı olmalıdır. Entegre tetkik süresinin hesaplanmasında P 06 Belgelendirme prosedürü hükümleri uygulanır.

Gözetim ve yeniden belgelendirme tetkikleri için tetkik süresinin belirlenmesi

4.6.16. Gözetim ve yeniden belgelendirme tetkikleri için gerekli zaman aşağıda belirtilen faktörlere göre hesaplanır:

- Denetimin süresi, toplam denetim zamanının %80'inden daha az olmamalıdır.
- Gözetim, tek veya daha fazla denetim olarak gerçekleşmesine bağlı olmaksızın, yıllık olarak, ilk tetkik toplam zamanının en az üçte biri olmalıdır;
- Yeniden belgelendirme denetimleri ilk denetim toplam zamanının en az üçte ikisi kadar olmalıdır;
- Düzenlemeden sonra gözetim için ayrılan toplam tetkik zamanı en az 1 gün olmalıdır;
- Düzenlemeden sonra yeniden belgelendirme için ayrılan toplam tetkik zamanı en az 2 gün olmalıdır.

Uzaktan Tetkik

P-17	02.01.2023	Revizyon 25	Sayfa 16/23
------	------------	-------------	-------------

- 4.6.17. Aynı mahalde yüz yüze gerçekleşmeyen, farklı bir mahalden yürütülen tetkiklere uzaktan tetkik denir. Uzaktan tetkik ile ilgili hususlar P 32 Uzaktan Tetkik Prosedürüne göre yürütülür. Tetkik planında, tetkik sırasında kullanılacak olan uzaktan tetkik teknikleri tanımlanır.
- 4.6.18. Uzaktan tetkikin kabul edilebilir ve kabul edilemez yöntemleri Tablo 4'te verilmiştir. YBM Tablo 4'teki kabul edilemez yöntemleri kullanmamalıdır ve ancak kabul edilebilir yöntemleri kullanabilir.
- 4.6.19. Uzaktan tetkik, tetkik toplam zamanını uygun düzenlemelerle birlikte Tablo 1'den hesaplanan sürenin altına düşürmemelidir.
- 4.6.20. YBM, uzaktan tetkik faaliyetleri için bir tetkik planı oluşturur ve bu plana göre uzaktan tetkik faaliyetleri sahadaki toplam denetim zamanının %30'undan fazlasına tekabül ederse, bunun gerekçesini dokümanite edilir.
- 4.6.21. Telekonferans: video ve ses, web toplantısı, diğerlerinin aktif web tabanlı iletişim, uzaktan erişim, HYS desteklemek için kullanılan araçlar ve HYS belge ve kayıtların kütüphanesine uzaktan erişim denetim uygulamaları olarak kullanılabilir.

Tablo 4 — Kabul edilebilir ve kabul edilemez uzaktan tetkik yöntemleri

Kabul edilebilir
1. Telekonferans: video ve ses, web toplantısı, interaktif web tabanlı iletişim.
2. HYS'yi desteklemek için kullanılan araçlara uzaktan erişim.
3. HYS doküman kütüphanesine ve kayıtlarına uzaktan erişim.
Kabul edilemez
4. Sadece dokümanlara dayanan denetim.
5. Bu varsayımı destekleyecek kanıtlar olmaksızın tüm mahallerde aynı işleyiş seklı olduğunu varsaymak.
6. Personel görüşmeleri yapmaksızın yürütülen denetimler.

NOT: Sahada tetkik toplam zamanı, her bir sahaya tahsis edilen toplam tetkik zamanı anlamındadır. Uzaktaki sahalara yapılan elektronik tetkikler, fiziksel olarak müşterinin kendi tesislerinde yapıyor olsa dahi uzaktan tetkik olarak kabul edilir.

- 4.7. **Enerji Yönetim Sistemi (EnYS) Başvurularında inceleme ve değerlendirme bilgileri**
- 4.7.1. Enerji Yönetim Sistemi belgelendirmesi talep eden kuruluş, YBM ye ait Firma Bilgi Formunu doldurması zorunludur. Bu form ile müşterinin başvuru yapması ve talep edilen ISO 50001 belgelendirmesi için gerekli şartların sağlandığına yönelik verilerin elde edilmesi zorunludur.
- 4.7.2. Başvuru yapan müşterinin beyanları Başvuru Değerlendirme ve Planlama müdürlüğü tarafından incelenir. Eksik bilgiler telefon ya da mail yoluyla temin edilir. Ön incelemeye esas konu, tetkik süresinin doğru tespit edilmesine yönelik olarak aşağıdaki bilgileri içerecektir.
- a. Yıllık enerji tüketimi (Terajoule) (1 Tj \approx 277.770 KWh)
- b. Enerji kaynaklarının sayısı (Elektrik, doğalgaz, fueloil, güneş, LPG, LNG vb.)
- c. Önemli enerji kullanımı sayısı (tesis, sistem, proses ve ekipman bazında vb.)
- 4.7.3. Başvuru Değerlendirme ve Planlama Müdürü, Firma Bilgi Formundaki bilgiler doğrultusunda Adam-Gün Hesaplamasını ve teklifini hazırlar. Teklif müşterinin onayına sunulur. Müşterinin onaylamasıyla Belgelendirme sözleşmesi hazırlanır. Sözleşme İncelemesi aşağıdakileri doğrulayacaktır;
- a. Belgelendirme süreci için başvuran kuruluş ve enerji yönetim sistemi hakkında bilgi yeterli olacaktır.
- b. Belgelendirme şartları açıkça tanımlanmış ve başvuru sahibi kuruluşa sözleşme ile sağlanmıştır. Kuruluş, Belgelendirme Hizmeti için Teklif ve sözleşmeyi aldığı ve bunların yetkili bir temsilcisinin, teklif ve sözleşme şartlarının kabul edildiğini onaylar.
- c. YBM ile başvuran kuruluş arasında Sözleşme içeriği ile ilgili bir görüş farkı varsa çözülür.

- d. YBM, Belgelendirme faaliyetini gerçekleştirecek yetkinliğe, kaynaklara ve yeteneğe sahip olduğu bildirilir.
- e. Talep edilen belgelendirme kapsamı, başvuru sahibinin faaliyetlerinin merkez ve varsa saha, denetimleri veya ürün değerlendirmelerini tamamlamak için gereken süre ve belgelendirme faaliyetini etkileyen dil, güvenlik koşulları, tarafsızlığa yönelik tehditler vb. hususlar açıklığa kavuşturulur.
- f. Belgelendirme şartlarının değiştirildiği durumlarda, müşteri kuruluş ilgili belgelerin değiştirilmesini ve ilgili belgelendirme personelinin değiştirilen gerekliliklerden haberdar olmasını sağlayacaktır.
- g. Denetimin yapılmasına ilişkin kararın gerekçesinin kayıtları tutulur.
- 4.7.4. Müşteri kuruluş için geçerli olan sektör ve ilgili teknik alanlar için, sözleşme incelemesi yapan belirlenmiş kişi(ler), denetlenecek teknik alanlardaki tipik enerji koşullarını, başlıca enerji tüketen süreçleri ve ilgili enerji tüketimini belirleyecektir.
- 4.7.5. Sözleşme incelemesinde yukarıdaki noktaların doğrulanmasına dayanarak, belirlenen yetkili kişi(ler), denetim ekibine dahil etmesi gereken yetkinlikleri ve belgelendirme kararı verebilecek kişi(leri)yi, YBM Denetim Programında belirleyecektir.
- 4.7.6. Denetim ekibi, sektörün faaliyetlerinin teknik yönlerinde yeterli bilgi ve beceriye sahip olarak hem iç hem de dış insan kaynaklarından olabilir.
- 4.7.7. P-12 Tetkikçi ve Teknik Uzmanların Seçimi ve Eğitim Prosedürünün ISO 50001 için Ek gereklilikler (5.2.30 ve 5.2.31 maddeleri) bölümünde ifade edilen yetkinliklere, sözleşme incelemesi sonrasında seçilecek denetim ekibi sahip olacaktır.
- 4.7.8. Belgelendirme kararına özel ek teknik uzmanlığın uygulanmasını gerektirdiği durumlarda, teknik uzmanlar YBM tarafından dış kaynaklardan atanır.
- 4.7.9. Enerji Yönetim Sistemleri (ISO 50001) belgelendirmeleri ve akreditasyonu için teknik alanlar (Türkak Rehberi 40.05):

Teknik Alanlar	Açıklama	Örnekler	TES*	Tipik Enerji Kullanımı
Hafif ve Orta Sanayi	Tüketici ara ürünlerini veya son kullanıcıya dönük mamulleri üreten imalat tesisleri	Giyim	N	<ul style="list-style-type: none"> • Proses ısıtma (elektrik, doğal gaz, kömür veya başka bir kaynak) • Makinelerin çalıştırılması (pompalar, fanlar basınçlı hava, malzeme taşıma) • Buhar sistemleri • Küçük soğutma kuleleri • Diğer süreç kullanımları • Bina enerji kullanımları (aydınlatma, HVAC, sıcak su, taşınabilir cihazlar)
		Tüketici Elektroniği	N	
		Ev aletleri, mobilya	N	
		Plastik	N	
		İmalat	Y	
		Özel Kimyasallar	K	
		Gıda İşleme	Y	
		Su ve Atıksu Arıtma	N	
Ağır Sanayi	Yüksek sermaye gerektiren ve büyük miktarda hammadde ve enerji tüketen üretim tesisleri	Kimyasallar	K	<ul style="list-style-type: none"> • Proses ısıtma (elektrik, doğal gaz, kömür veya diğer kaynaklar, hammaddeler, ara ürünler) • Proses soğutma ve soğutma (dondurucu) • Makinelerin çalıştırılması (pompalar, fanlar basınçlı hava, malzeme taşıma) • Türbinler, yoğunlaştırıcılar • Buhar sistemleri • Geniş soğutma kulesi • Taşıma
		Çelik ve Metaller	Y	
		Petrol Arıtma	K	
		Gemi Yapımı	Y	
		Kağıt Hamuru ve Kağıt Fabrikaları	N	
		Endüstriyel Makine	Y	
		Yarı İletkenler	N	
		Çimento ve Seramik	Y	
Binalar	Standart ticari bina uygulamalarına sahip tesisler	Ofisler	N	<ul style="list-style-type: none"> • Taşınabilir aletler (cihazlar) • Su ısıtma • Aydınlatma • Isıtma ve soğutma sistemleri, ilgili fanlar • Pompalama sistemleri
		Konaklama	N	
		Perakende	N	
		Depo	N	
Bina kompleksleri	Enerji kaynaklarının ve enerji kullanımının karmaşıklığından dolayı özel uzmanlık gerektiren işlemlerin yapıldığı tesisler	Sağlık hizmetleri tesisleri	Y	<ul style="list-style-type: none"> • Merkezi ve bölgesel ısıtma ve soğutma sistemleri • Taşınabilir aletler • Su ısıtma • Aydınlatma • Yerel HVAC • Basınçlı hava, malzeme taşıma
		Laboratuvarlar	N	
		Veri merkezleri	N	
		Eğitim kampüsleri	N	
		Entegre enerji kaynağına (bölgesel)	N	

		ısıtma ve soğutma) sahip askeri ve devlet kampüsleri		sistemleri • Asansörler / kaldırma araçları
		Belediyeler	N	
Taşıma	İnsanların veya malların/kargoların taşınması için sistem veya araçlar	Yolcu hizmetleri (araç, tren, gemi, uçaklar)	N	<ul style="list-style-type: none"> • Mobil enerji kullanımları • HVAC • Aydınlatma • Taşınabilir aletler (cihazlar) • Malzemelerin işlenmesi • Kaynaklar (akaryakıt, elektrik, kömür vb.)
		Belediyeler	N	
		Nakliye hizmetleri	N	
		Araç filoları	N	
		Raylı işletmeler	N	
		Gemi turu işletmeleri	N	
		Hava yolları, hava yolu kargoculuğu	Y	
Madencilik	Açık maden işletmeciliği, yeraltı maden işletmeciliği ve akışkan özütleme işletmeciliği ile hammaddelerin üretilmesi ve taşıma	Mineral ayrıştırma	Y	<ul style="list-style-type: none"> • Çıkarma (Maden çıkarma - özütleme) • Taşıma (yükleyiciler, kamyonlar ve konveyörler) • Makinelerin çalıştırılması (su pompalama, havalandırma, türbinler, fanlar) • Malzeme hazırlama (kıırma, öğütme, ayırma) • Buhar sistemleri, yoğuşturucular ve soğutma kuleleri
		Hidrometalurji	Y	
		Eritme ve arıtma (Ergitme ve rafine etme)	K	
		Petrol ve gaz sondaj işletmeleri	N	
		Gaz ve petrol boru hatları	N	
Tarım	Besi hayvancılığı, tohum veya mahsul ürünleri	Çiftlik	N	<ul style="list-style-type: none"> • Çıkarma (Mahsul toplama - özütleme) • Kaynaklar (akaryakıt, elektrik, doğalgaz, kömür vb.) • Yenilenebilir enerji (biyokütle, güneş, jeotermal vb.) • Taşıma • Motorlar • Makine çalıştırma (pompalar, fanlar, malzeme taşıma) • Pompalar • Su arıtma (işleme) • Kurutucular
		Tohum üretimi	N	
		Malzemelerin taşınması	N	
		Hayvan Üretimi	N	
Enerji tedariki	Enerji üretimi (nükleer, birleşik ısı ve güç (CHP), elektrik, yenilenebilir vb.) ve enerjinin taşınması (iletim ve dağıtım)	Güç üretimi (kömür, petrol, doğal gaz, yenilenebilir, birleştirilmiş ısı ve güç üretimi (CHP), IGCC vb.)	K	<ul style="list-style-type: none"> • hammaddelerin dönüşümü • iletim ve dağıtım türbinleri • yanma • buhar sistemleri • yoğuşturucular ve soğutma kuleleri

HVAC (Heating Ventilating and Air Conditioning): Isıtma, Soğutma, Havalandırma, iklimlendirmeyi düzenleyerek kontrol eden ve ortam konforunun sağlanmasına yardımcı olan sistemlerdir.

CHP (Cogeneration or combined heat and power): Kojenerasyon veya birleşik ısı ve güç üretimi. Buhar ve elektriğin birlikte üretildiği sistemlerdir. Bu sistemlerde atık ısı değerlendirilerek enerji verimliliği artırılır ve konvansiyonel sisteme göre enerjiden daha fazla yararlanılması sağlanır. Enerji tüketildiği yerde üretildiğinden, iletim ve dağıtım hatlarında oluşan kayıpları ortadan kaldırır, şebekeden etkilenmeden, kesintisiz ve kaliteli elektrik arzı sağlar.

IGCC (integrated gasification combined cycle): Entegre Gazlaştırma Kombine Çevrim. Bu çevrimi kullanan katı yakıtlı enerji santrallerinde, kömür gibi katı yakıtlar kullanılmadan önce gaz hâle getirilir. Syngas (Sentez gazı) adı verilen bu madde yakılmadan önce saf hâle getirilerek, yakılma sonrası ortaya çıkan sülfür, nitrojen ve diğer partiküllerin konvansiyonel enerji santrallerine göre daha az olması sağlanır.

*TES: TÜRKAK Enerji Sınıfı (K:Kompleks, Y:Yüksek, N:Normal)

4.7.10. EnYS etkin personel belirlenmesi:

4.7.10.1 EnYS için YBM, denetim süresinin hesaplanmasında temel oluşturan ISO 50003'ün Ek A'yı kullanarak etkin personel sayısını ve karmaşıklık kriterlerini belirler.

4.7.10.2 EnYS etkin personeli belirlenirken süreç, tüm daimi, tam zamanlı, geçici ve yarı zamanlı personel dahil olmak üzere tüm potansiyel kişilerle başlatılmalıdır. Ayrıca, enerji performansını etkileyen veya enerji performansının iyileştirilmesini etkileyen yükleniciler veya dış hizmet sağlayıcılar da dikkate alınır. Yarı zamanlı personel, çalışılan saatlere dayanmaktadır. Yarı zamanlı personel sayısı, eşdeğer sayıda tam zamanlı personele dönüştürülecektir (örneğin, günde 4 saat çalışan 30 yarı zamanlı personel, 15 tam zamanlı personele eşittir).

4.7.10.3 EnYS etkin personeli, YBM tarafından tanımlanan süreç esas alınarak belirlenir. YBM, EnYS etkin personel sayısını belirleme sürecini tanımlarken, enerji performansını ve EnYS'nin etkinliğini maddi olarak etkileyen personel, aşağıdakiler de dahil olmak üzere dikkate alınacaktır: (Kişiler belirlenirken mükerrer olanlar sayılmaz)

a. üst yönetim;

- b. enerji yönetim ekibi;
 - c. enerji performansı ile ilgili tedarikten sorumlu kişi(ler);
 - d. enerji performansını etkileyen büyük değişiklikler yapmaktan sorumlu kişi(ler);
 - e. hedefler, enerji hedefleri ve eylem planları dahil olmak üzere enerji performansı iyileştirmelerini geliştirmekten, uygulamaktan veya sürdürmekten sorumlu kişi(ler);
 - f. enerji verilerinin ve analizinin geliştirilmesinden ve sürdürülmesinden sorumlu kişi(ler);
 - g. mevsimsel operasyonlar (örn. hasat faaliyetleri, oteller) dahil olmak üzere, uygun olduğu şekilde, ÖEK'larla ilgili süreçlerin planlanmasından, işletilmesinden ve sürdürülmesinden sorumlu kişi(ler);
 - h. enerji performansını etkileyen tasarımdan sorumlu kişi/kişiler.
- 4.7.10.4 EnYS etkin personelinin yüksek bir yüzdesinin benzer veya tekrarlayan süreçleri gerçekleştirdiği durumlarda, sayının azaltılması yapılabilir.
- 4.7.10.5 EnYS Etkin personel sayısı Adam-Gün Hesaplama Formu (F076) ile belirlenir ve müşteri kuruluş yetkilisinin onayına sunulur
- 4.7.11. EnYS karmaşıklığının belirlenmesi:**
- 4.7.11.1 EnYS karmaşıklığı üç kriter gere göre belirlenir.
- a. yıllık enerji tüketimi;
 - b. enerji kaynaklarının sayısı;
 - c. önemli enerji kullanımlarının sayısı.
- 4.7.11.2 EnYS karmaşıklığı, aşağıda listelenen üç kriterin tümünü ele alan ağırlıklı ve hesaplanmış bir değerdir. Karmaşıklık= C formülü;

$$C = (F_{EC} \times 0,25) + (F_{ET} \times 0,25) + (F_{ÖEK} \times 0,50)$$

F_{EC} Tablo A.1'in yıllık enerji tüketimi karmaşıklık faktörüdür.

F_{ET} Tablo A.1'den enerji kaynakları karmaşıklık faktörü sayısıdır.

$F_{ÖEK}$ Tablo A.1'den önemli enerji kullanım karmaşıklık faktörü sayısıdır.

Tablo A.1 — Denetim süresinin belirlenmesi için EnYS karmaşıklık faktörleri

KRİTERLER	AĞIRLIKLI DEĞER	DEĞER ARALIĞI	KARMAŞIKLIK FAKTÖRÜ
Yıllık enerji tüketimi (TJ)	%25	≤20TJ	1,0
		20 TJ ≤ 200 TJ	1,2
		200 TJ ≤ 2 000 TJ	1,4
		>2000TJ	1,6
Enerji türlerinin sayısı	%25	1 ila 2 enerji türü	1,0
		3 enerji türü	1,2
		≥ 4 enerji türü	1,4
Önemli enerji kullanımlarının sayısı (ÖEK'lar)	%50	1 ila 3 ÖEK	1,0
		4 ila 6 ÖEK	1,2
		7 ila 10 ÖEK	1,3
		11 ila 15 ÖEK	1,4
		≥ 16 ÖEK	1,6

NOT Yıllık enerji tüketimi ve ÖEK'lar, müşteri kuruluşun enerji incelemesinde bulunanlardır.

- 4.7.11.3 **C** karmaşıklık değeri, Tablo A.2'ye dayalı olarak EnYS karmaşıklığının seviyesini belirlemek için kullanılır;

Tablo A.2 — EnYS karmaşıklığının düzeyi

KARMAŞIKLIK DEĞERİ C		ENYS KARMAŞIKLIĞININ SEVİYESİ	
P-17	02.01.2023	Revizyon 25	Sayfa 20/23

> 1,35	Yüksek
1,15 ila 1,35	Orta
< 1,15	Düşük

NOT: Önemli enerji kullanımlarından sorumlu kişiler, eylemlerinin enerji performansı üzerindeki etkisine bağlı olarak EnYS etkin personeli olarak kabul edilmeyebilir. Onları EnYS etkin personeli olarak dahil etmeden önce rollerini ve etkilerini anlamak önemlidir.

ÖRNEK 1 Otomobil üreticisi

EnYS etkin personeli, önemli enerji kullanımları (boya sistemi, HVAC sistemi), yönetim, operasyonlar, bakım / tesisler / mühendislik, HVAC sistemi yüklenicisi ve enerji ekibinin desteğiyle doğrudan meşgul olanlar olacaktır. Buna idari personel veya montaj personeli dahil değildir.

ÖRNEK 2 Ticari bina kompleksi

EnYS etkin personeli, merkezi ısıtma ve soğutma sistemleri, bakım ve mühendislik fonksiyonları, inşaat ve yenileme yönetimi, tedarik ve enerji ekibi ile ilgili personeldir. Her binada veya idari destek personelinde çalışan diğer personel EnYS etkin personeli olmayacaktır.

4.7.12. EnYS Denetim Zamanının Belirlenmesi

4.7.12.1 YBM, EnYS etkin personel sayısı ve EnYS karmaşıklık seviyesinin bir kombinasyonuna dayalı olarak denetim süresini belirler. İlk Belgelendirme için denetim süresi (Aşama 1 ve Aşama 2), Tablo A.3 te verilmiştir. YBM, belirlenen denetim süresini Aşama 1'de gözden geçirir ve müşteri onayını alır.

4.7.12.2 EnYS Denetim Süresinin belirlenmesi, kuruluşun vardiya bazında çalıştığı durumlarda, her vardiyanın denetiminin kapsamı, her vardiyada gerçekleşen faaliyetlere/süreçlere ve müşteri kuruluş tarafından gösterilen her vardiyanın kontrol düzeyine bağlıdır.

Tablo A.3 — EnYS İlk Belgelendirme denetim zamanı (denetim günleri)

EnYS Etkin Personel Sayısı	EnYS karmaşıklığı düzeyi		
	DÜŞÜK	ORTA	YÜKSEK
1-8	2,5	4	5
9 ila 15	4	6	7
16 ila 25	5	7	9
26 ila 65	6,5	8	10
66 ila 85	8	9,5	11,5
86 ila 175	8,5	11	12
176 ila 275	9	11,5	12,5
276 ila 425	10	13	15
≥ 426	Belgelendirme kuruluşu, bir dizi etkili EnYS için denetim süresi sağlar. 425'i aşan personel. Belgelendirme kuruluşu belgelenmiş belgeleri muhafaza etmelidir. Denetim süresini hesaplamak için alınan kararlar hakkında bilgi.		

4.7.12.3 Gözetim ve yeniden belgelendirme denetimleri için denetim süresi, Tablo A.4'te verilmiştir. Belgelendirme süreci, EnYS, ÖEK'lar, tesisler, ekipman, sistemler veya süreçlerde yapılan büyük değişikliklerin, belirlenen denetim süresinin gözden geçirilmesiyle sonuçlandırılır.

Tablo A.4 - EnYS Gözetim ve yeniden belgelendirme denetim Zamanı (denetim günleri)

EnYS Etkin Personel Sayısı	EnYS karmaşıklığı düzeyi					
	DÜŞÜK		ORTA		YÜKSEK	
	Gözetim	Yeniden Belgelendirme	Gözetim	Yeniden Belgelendirme	Gözetim	Yeniden Belgelendirme
1-8	1	1,5	1	2,5	1,5	3

9 ila 15	1	2,5	2	4	2,5	5
16 ila 25	2	3,5	2,5	5	3	6
26 ila 65	2,5	5	3	6	3,5	7
66 ila 85	2,5	6	3,	6,5	3,5	8,5
86 ila 175	2,5	6	3,5	7	3,5	8,5
176 ila 275	3	6	4	8	4	9,5
276 ila 425	3,5	7	4	8,5	5	11
≥ 426	Belgelendirme kuruluşu, bir dizi etkili EnYS için denetim süresi sağlar. 425'i aşan personel. Belgelendirme kuruluşu belgelenmiş belgeleri muhafaza etmelidir. Denetim süresini hesaplamak için alınan kararlar hakkında bilgi.					

4.8. Fiyat Tekliflerinin Onaylanması

- 4.8.1 Elde edilen bilgiler doğrultusunda, Başvuru Değerlendirme ve Planlama Müdürü tarafından yukarıda açıklanan şekilde fiyat teklifi hazırlanır.
- 4.8.2 F-025 Tetkik Gün Değişikliği Formu hazırlanan tüm Tetkik Dosyalarına Başvuru Değerlendirme ve Planlama birimi tarafından işlenir. Adam gün sayılarında yapılan her türlü değişiklik (F-025) üzerine kaydedilir ve müşteri dosyasında saklanır. Adam Gün değişikliğinin olmadığı durumlarda formun ilgili alanları "0" (Sıfır) olarak belirtilir.
- 4.8.3 Tüm fiyat teklifleri, teklif tarihinden itibaren 60 gün için geçerlidir.
- 4.8.4 Müşteri sözleşmeyi imzaladıktan sonra Başvuru Değerlendirme ve Planlama Müdürü bir müşteri dosyası oluşturur. Bu dosya teklif kayıtlarını kapsar. Sözleşme üzerinde tarihin belirtilip belirtilmediği kontrol edilir, tarihsiz sözleşmeler işleme alınmaz.
- 4.8.5 İhtiyaç durumunda müşteri www.ybm.com.tr adresine yönlendirilerek belgelendirme prosesi ile ilgili bilgi alması sağlanır.

4.9. Fiyat Teklifindeki Değişiklikler

- 4.9.1 Onaylanan fiyat teklifi üzerinde yapılacak olan her türlü değişiklikler dokümanite edilmeli ve orijinal teklif gibi işlem görmelidir.
- 4.9.2 Üç yıllık olarak verilen belgelendirme hizmet teklifleri hizmet süresi içinde geçerlidir. Ancak üç yıllık süreç içerisinde ön görülemeyen ekonomik koşullar sebebiyle YBM maliyetlerinde meydana gelen yüksek artışlar (personel ücretlerindeki, akreditasyon tetkik maliyetlerindeki, ulaşım vb. giderlerdeki artışlar) olması durumunda YBM ara tetkiklerde hizmet ücretlerinde güncelleme hakkını saklı tutar. Böyle bir güncelleme yapılması durumunda belirlenen hizmet fiyat teklifi müşteri onayı ile uygulanır.

4.10. Yeniden Belgelendirme / Yenileme

- 4.10.1 Başvuru Değerlendirme ve Planlama Müdürü önceki üç yılda gerçekleşmiş olan ara tetkiklerin gün toplamını olması gereken ile karşılaştırır. Eğer tetkik gün sayısı karşılanmış ise her standart için yukarıdaki tablolarda tanımlı gün sayısı kullanılacaktır.
- 4.10.2 Eğer gün sayısı gerekenden az ya da fazla ise Başvuru Değerlendirme ve Planlama Müdürü teklif edilecek gün sayısını belirler.
- 4.10.3 Teklifler bu prosedür ve P-06, de tanımlanan hususlara göre verilir.

4.11. Belgelendirme Transferi

Bir başka belgelendirme kuruluşundan geçiş yapacak firmalar için teklifler bu prosedür ve P-06 de tanımlanan hususlara göre verilir

4.12. Sözleşmede Değişiklik

Onaylanmış teklif ve sözleşmelerde yapılan değişiklikler (şartlar, ödemeler, ara tetkik sıklığı, tetkik günleri, örnekleme planları) dokümanite edilir ve müşteriden onay alınır. Belgelendirme programı değişiklikleri geçerli hale geldikleri tarih itibarı ile uygulanır.

5.0 KAYITLAR

- 5.1 Firma Bilgi Formu (F-018)
- 5.2 Birden Çok Tesis İçin Bilgi Formu (F-019)

- 5.3 Denetim Gün Değişiklik Formu (F-025)
- 5.4 Belgelendirme Hizmet Sözleşmesi (F-030)
- 5.5 Teklif Formu (F-042)
- 5.6 Adam-Gün Hesaplama Tablosu (F-076)
- 5.7 BGYS Ek Firma Bilgi Formu (F-091)
- 5.8 BGYS Karmaşıklık Tespit Formu (F-100)

6.0 REVİZYONLAR

- Rev.1 Risk analizine göre 4.1.4 ve 4.1.5 maddeleri prosedüre ilave edildi.
- Rev.2 Madde 4.2.6 ve 4.2.7 eklendi; 4.5 kaldırıldı. TABLO 1 ara denetim ve yeniden belgelendirme adam-gün sayıları IAF GD2'ye göre güncellendi.
- Rev.3 Madde 4.2.3 FBF'de çalışan sayısının doğrulanması ile ilgili hususlar eklendi.
- Madde 4.3.4 "Sözleşme üzerinde tarihin belirtilip belirtilmediği kontrol edilir, tarihsiz sözleşmeler işleme alınmaz." ifadesi eklendi.
- Rev.4 Tablo 5 MD5'e göre güncellendi, GGYS ile ilgili fiyatlandırma kısmı 4.3 maddesine eklendi.
- Rev.5 4.2.4 denetim gün sayısının hesaplanmasında kullanılan etkin çalışan sayısının tespiti detaylandırıldı. (Ref. MD.5) 4.2.8 I. Aşama oranı 1/3 olarak değiştirildi.
- Rev. 6 ISO 14001 Sisteminin kurulması için güncelleme yapıldı.
- Rev. 7 4.2.7 maddesinde MD:5 e atıf yapıldı, 4.2.8 I. Aşama süresi %30 şeklinde düzeltildi, Tablo ÇYS-2 eklendi.
- Rev. 8 4.2.4 maddesinde düzenleme yapıldı.
- Rev. 9 4.2.13 maddesi eklendi.
- Rev. 10 Bilgi Güvenliği düzenlemeleri yapıldı.
- Rev. 11 Adam-gün sürelerinin tespiti 4.5 maddesinde detaylandırıldı, BGYS karmaşıklık tespit formu sisteme eklendi.
- Rev. 12 ISO 17021-1:2015 ve ISO 27006:2015 standartlarına göre revize edildi.
- Rev. 13 4.2.4, 4.2.8, 4.2.9 ile adam gün hesabı ile ilgili kriterler düzenlendi.
- Rev. 14 BGYS Efektif çalışan sayısı ile ilgili hususlar prosedürden çıkartıldı. Saha dışında gerçekleştirilen 1. Aşamalarda maksimum saha dışı süresinin % 20 den fazla olamayacağı olmayacağı hususu eklendi.
- Rev. 15 Başvuru Değerlendirme ve Planlama Müdürü revizyonları yapıldı.
- Rev. 16 Yeni eklenen 50001, 45001, 22301, 37001 ve 20000-1 standartları hizmet fiyatlandırmaları eklendi.
- Rev. 17 KYS ve ÇYS standartlarında Aşama 1 tetkikin saha dışında yapılabileceği kriterler revize edildi.
- Madde 4.1.11
- Rev. 18 AF MD 5 ve 22 2019 revizyonları gereği ve ISO 45001 İSGYS standardı gereği değişiklikler kırmızı renkler ile belirtilerek yapılmıştır.
- Rev. 19 ISO 20000-1 ve ISO 27701 İle ilgili güncellemeler yapıldı. Revize edilen maddeler: 4.1.1, 4.1.2, 4.1.4, 4.1.6, 4.1.10, 4.2.14, 4.2.17, 4.4.1, 4.5., 4.6 (Tamamı yeni)
- Rev. 20 Amaç, Kapsam, Sorumluluklar, Madde 4.1.3, 4.1.4, 4.1.5, 4.1.6, 4.1.11, 4.2 Başlık, 4.3 Başlık, 4.3.1, 4.3.1.1-4.3.1.5, 4.5 Başlık, 4.5.1, 4.5.1.1-4.5.1.2, 4.6 Başlık, 4.6.1, 4.6.1.1-4.6.1.6, 4.7.2
- Rev. 21 Bu prosedür ISO P-24 BGYS ile birleştirildi.
- Rev.22 Bu Prosedür P-28 ISO 50001 EnYS Prosedürü ile Birleştirildi.
- Rev.23 Enerji Karmaşıklığı tespiti ve diğer ilgili ISO 50003:2021 revizyonları eklendi.
- Rev.24 ISO 27006-2:2021 gereği KVYS ek gereklilikler prosedürün 4.5 ve alt maddeleri eklenmiştir.
- Rev.25 24.revizyonda yapılan değişiklikler kaldırılarak TÜRKAK rehberi 40.12 ye göre tetkik süreleri hesaplaması madde 4.5.3 te belirtilmiştir.